

YURIDIK FANLAR AXBOROTNOMASI

ВЕСТНИК ЮРИДИЧЕСКИХ НАУК

REVIEW OF LAW SCIENCES

huquqiy ilmiy-amaliy jurnal

правовой научно-практический журнал

legal scientific-practical journal

2024-yil 1-son

VOLUME 8 / ISSUE 1 / 2024

DOI: 10.51788/TSUL.ROLS.2024.8.1.

ISSN 2181-919X

E-ISSN 2181-1148

DOI: 10.51788/TSUL.ROLS

Crossref

Content
Registration

MUNDARIJA

12.00.01 – DAVLAT VA HUQUQ
NAZARIYASI VA TARIXI.
HUQUQIY TA'LIMOTLAR TARIXI

5 **ISMAILOV BEKJON SALIXOVICH**
O'zbekistonda nogironligi bo'lgan shaxslar
huquqlari va imtiyozlarining funksional
imkoniyatlari hamda ularning yuridik tahlili

12.00.02 – KONSTITUTSIYAVIY
HUQUQ. MA'MURIY HUQUQ.
MOLIYA VA BOJXONA HUQUQI

17 **HOSHIMXONOV AHRORXON
MUMINOVICH**
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti va
Vazirlar Mahkamasi: o'zaro munosabatlarning
yangicha tartibi

25 **ERGASHEV IKROM ABDURASULOVICH**
Soliq intizomini ta'minlashda davlat soliq
xizmati organlari ishtirokinging huquqiy
asoslarini takomillashtirish

36 **MAXMUDOV FIRUZ BAXTIYOR O'G'LI**
Zamonaviy davlat boshqaruvi va davlat
fuqarolik xizmatining nazariy-huquqiy jihatlarini

12.00.06 – TABIIY RESURLAR
HUQUQI. AGRAR HUQUQ.
EKOLOGIK HUQUQ

48 **NURULLAYEV SHOXRUX
SHUXRATILLAYEVICH**
Qurilish sohasida ekologik yuridik javobgarlik

12.00.08 – JINOYAT HUQUQI.
HUQUQBUZARLIKLARNING
OLDINI OLIH.
KRIMINOLOGIYA.
JINOYAT-IJROIYA HUQUQI

57 **KAMALOVA DILDORA GAYRATOVNA**
Jinoyatga suiqasd qilishdan ixtiyoriy qaytishga
oid konseptual qarashlar

67 **MIRZARAIMOV SARDOR TAXIROVICH**
Bezorilik huquqini qo'llash muammolari

12.00.09 – JINOYAT
PROTSESSI. KRIMINALISTIKA,
TEZKOR-QIDIRUV HUQUQ VA
SUD EKSPERTIZASI

84 **САБЫРБАЕВА АЙНУРА БАХЫТ КЫЗЫ**
Новые способы отмывания денежных средств
при совершении киберпреступлений

96 **MAXMUDOV SUNNAT AZIM O'G'LI**
Reabilitatsiya asoslariga ko'ra jinoyat ishini
tugatishning ayrim jihatlari

DOI: <https://dx.doi.org/10.51788/tsul.rols.2024.8.1./VYYZ3091>

UDC: 342.5(045)(575.1)

ZAMONAVIY DAVLAT BOSHQARUVI VA DAVLAT FUQAROLIK XIZMATINING NAZARIY-HUQUQIY JIHATLARI

Maxmudov Firuz Baxtiyor o'g'li,Yuridik kadrlarni xalqaro standartlar bo'yicha
professional o'qitish markazi direktori o'rinbosari,

Toshkent davlat yuridik universiteti

Ma'muriy va moliya huquqi kafedrasida dotsenti
yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD),

ORCID: 0000-0001-9036-0277

e-mail: firuzbek2015@mail.ru

Annotatsiya. Mazkur maqolada zamonaviy davlat boshqaruvi va davlat fuqarolik xizmatining nazariy-huquqiy jihatlari ilmiy manbalar, doktrinal qarashlar, yangi yondashuv, nazariya hamda konsepsiyalar asosida tahlil qilingan. Milliy shakllangan amaliyot va xorijiy tajriba asosida sohadagi mavjud muammolar, ularni bartaraf etish bo'yicha ilmiy yondashuv va chora-tadbirlar muallif tomonidan o'rganilgan. Zamonaviy davlat boshqaruvi tizimini takomillashtirish bo'yicha mamlakatda olib borilgan ma'muriy islohotlar tahlil qilinib, bu boradagi huquqiy norma va qonunchilik asoslari ilmiy-huquqiy jihatdan muhokama qilingan. Zamonaviy davlat boshqaruvini samarali amalga oshirishda davlat fuqarolik xizmatining o'rni va ahamiyati asoslab berilgan. Davlat fuqarolik xizmatini klassifikatsiya qilish mezonlari, davlat fuqarolik xizmatchilarining reyestrini shakllantirish dolzarbligi ilmiy-huquqiy jihatdan asoslantirilib, davlat boshqaruvida muhim o'rin tutishi isbotlab berilgan. Maqola ilmiy bahs, munozara, qiyoslash, tanqidiy tahlil, induksiya va deduksiya, mantiqiylik metodologiyasi asosida yozilib, muallif fikri va pozitsiyalari shakllantirilgan. Tadqiqot yakuni bo'yicha amaldagi muammolarni bartaraf etish yuzasidan qator huquqiy takliflar, jumladan, mavjud qonunchilikni takomillashtirish yuzasidan taklif va tavsiyalar ilgari surilgan. Virtual davlat boshqaruvi va davlat fuqarolik xizmatini tashkil etish, jahon amaliyotida e'tirof etilgan zamonaviy davlat boshqaruvini keng joriy etish, davlat boshqaruvi bilan bog'liq ma'muriy islohotlarni davom ettirish va samarali ijrosini ta'minlash mamlakat rivoji va aholi farovonligini ta'minlashda asosiy hal qiluvchi omillardan biri ekanligi bo'yicha ilmiy xulosaga kelingan.

Kalit so'zlar: zamonaviy davlat boshqaruvi, davlat fuqarolik xizmati, manfaatlar to'qnashuvi, minimal state, effective state governance, corporate governance, public service, civil service, government service.

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ СОВРЕМЕННОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ И ГОСУДАРСТВЕННОЙ ГРАЖДАНСКОЙ СЛУЖБЫ

Махмудов Фируз Бахтиёр угли,доктор философии по юридическим наукам (PhD),
заместитель директора Центра профессионального
обучения юридических кадров по международным
стандартам, доцент кафедры «Административное
и финансовое право» Ташкентского государственного
юридического университета

Аннотация. В статье анализируются теоретические и правовые аспекты современного государственного управления и государственной гражданской службы на основе научных источников, доктринальных взглядов, новых подходов, теории и концепций. Рассматривая отечественную практику и зарубежный опыт, автором проанализированы существующие проблемы в отрасли, предложены научный подход и меры по их устранению. Проведён анализ проводимых в стране административных реформ для совершенствования современной системы государственного управления, а также с научно-правовой точки зрения обсуждены правовые нормы и законодательная база. Обоснована роль и значение государственной гражданской службы в эффективном осуществлении современного государственного управления. С научно-правовой точки зрения обоснованы критерии классификации государственной гражданской службы, важность создания реестра государственных гражданских служащих с приведением доказательств его значительной роли в государственном управлении. Статья написана на основе научной дискуссии, обсуждения, сравнения, критического анализа, индукции и дедукции, логической методологии, формируются мнение и позиции автора. По итогам исследования был выдвинут ряд законодательных предложений по устранению существующих проблем, в том числе предложения и рекомендации по совершенствованию действующего законодательства. Так, создание виртуального государственного управления и государственной гражданской службы, широкое внедрение современного государственного управления, признанного в мировой практике, продолжение и эффективное осуществление административных реформ, связанных с государственным управлением, являются основными факторами обеспечения развития и благосостояния страны. Сделан научный вывод, что это одни из решающих факторов.

Ключевые слова: современное государственное управление, государственная гражданская служба, конфликт интересов, *minimal state*, *effective state governance*, *corporate governance*, *public service*, *civil service*, *government service*.

THEORETICAL AND LEGAL ASPECTS OF MODERN STATE ADMINISTRATION AND PUBLIC CIVIL SERVICE

Makhmudov Firuz Bakhtiyar ugli,
Deputy Director of the Center for Professional
training of lawyers by International Standards,
Associate Professor of the Department of
Administrative and Financial Law of
Tashkent State University of Law
Doctor of Philosophy in Legal Sciences (PhD),

Abstract. In this article, theoretical and legal aspects of modern state administration and state civil service are analyzed based on scientific sources, doctrinal views, new approaches, theories, and concepts. Based on national practice and foreign experience, the existing problems in the field, the scientific approach, and measures to eliminate them were discussed by the author. The analysis of the administrative reforms carried out in the country for the improvement of the modern state management system was carried out, and the legal norms and legislative bases in this regard were discussed from a scientific and legal point of view. The role and importance of the state civil service in the effective implementation of modern state administration are justified. The criteria for the classification of the state civil service and the importance of creating a register of state civil servants have been substantiated from a scientific and legal point of view, and it has been proved that it plays an important role in state administration. The article is written on the basis of scientific discussion, comparison, critical analysis, induction and deduction, logic methodology, and the author's opinion and positions. At the end of the study, a number of legal proposals were put forward for the elimination of current problems,

including proposals and recommendations for improving the existing legislation. The establishment of virtual public administration and public civil service, the widespread introduction of modern public administration recognized in world practice, and the continuation and effective implementation of administrative reforms related to public administration are the main factors in ensuring the development of the country and the well-being of the population. A scientific conclusion was reached that it is one of the decisive factors.

Keywords: *modern state administration, state civil service, conflict of interests, minimal state, effective state governance, corporate governance, public service, civil service, government service.*

Kirish

Har bir mamlakatda huquq ustuvorligining ta'minlangani, samarali ijro hokimiyatining mavjudligi, pirovardida fuqarolar huquq va manfaatlarining ishonchli himoya qilinishi ko'p jihatdan mamlakatda munosib davlat boshqaruvi mexanizmlari joriy etilganiga bog'liq. Bugungi globallashuv va ijtimoiy munosabatlarning o'zgarib borayotgani davlat funktsiya va vazifalarining ham o'zgarishiga sabab bo'lib, natijada bugungi kunga mos zamonaviy boshqaruv mexanizmlarini joriy etish zaruratini yuzaga keltirmoqda.

O'z navbatida, har qanday boshqaruv usullarini joriy etish va ularning samarali ishlashi kadrlar, xususan, davlat fuqarolik xizmatchilarining kasbiy ko'nikmalari, axloqi va o'z mehnat faoliyatini ijobiy olib borishiga bevosita bog'liqdir. Bu borada korrupsiya va manfaatlar to'qnashuvi holatlariga yo'l qo'ymaydigan, halol davlat fuqarolik xizmatchilari davlat vazifa va funksiyalarini samarali ijro etishda islohotlar lokomotivi bo'ladi. Fikrimizcha, davlat fuqarolik xizmatining ilmiy-nazariy va shakllangan huquqiy tartibotlarini tahlil qilishdan oldin bevosita zamonaviy davlat boshqaruvi masalalariga oid ilmiy-nazariy va bugungi jahon amaliyotida shakllanayotgan tendensiya va yo'nalishlarni tahlil qilish maqsadga muvofiq. Chunki bugungi kunda mamlakatimizda ham aynan zamonaviy davlat boshqaruvi mexanizmlarini joriy etish, samarali va natijaga asoslangan ixcham mobil boshqaruv apparatini yaratish borasida huquqiy islohotlar amalga oshirilmoqda. Bu esa davlat fuqarolik xizmatini rivojlantirish jarayonida e'tiborga olish lozim

bo'lgan masalalarni tahlil qilish imkoniyatini beradi.

Mavzu yuzasidan amalga oshirilayotgan huquqiy islohotlarga e'tibor beradigan bo'lsak, 2022-yil 28-yanvarda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son Farmoni bilan bilan 2022–2026-yillarga mo'ljallangan O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi tasdiqlandi. Unda davlat va jamiyat hayotini rivojlantirishga qaratilgan 100 ta ustuvor maqsad belgilanib, 4-maqsad sifatida davlat boshqaruvi organlari faoliyatini "fuqarolarga xizmat qilishga yo'naltirish" tamoyili asosida transformatsiya qilish, 5-maqsad sifatida ixcham, professional, adolatli, yuqori natijadorlikka xizmat qiladigan davlat boshqaruvi tizimini joriy qilish, 6-maqsad sifatida esa davlat boshqaruvi tizimida ma'muriy apparatni ixchamlashtirish va ish jarayonlarini maqbullashtirish nazarda tutildi.

Bundan tashqari, davlat rahbarining 2022-yil 21-dekabrda "Yangi O'zbekiston ma'muriy islohotlari doirasida respublika ijro etuvchi hokimiyat organlari faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-447-son qarori bilan respublika ijro etuvchi hokimiyat organlari funksiyalarining aniq chegarasi va vazifalari belgilandi, vazifa va vakolatlar, funksiyalarni taqsimlash, takrorlanuvchi funksiyalarni kamaytirish, funksiyalar reyestrini yuritish, davlat boshqaruvining ochiqlik darajasini oshirish va boshqa qator yangi mexanizmlar belgilandi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 25-yanvardagi "Respublika ijro etuvchi hoki-

miyat organlari faoliyatini samarali yo'lga qo'yishga doir birinchi navbatdagi tashkiliy chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-14-son Farmoni bilan davlat boshqaruvi organlarining asosiy faoliyatini takomillashtirishning ustuvor yo'nalishlari belgilandi, tizimda yangi idora va lavozimlarni tashkil qilishning aniq mezonlari yaratildi, ularning shtat birliklari tasdiqlanib, ixcham va mobil davlat boshqaruvini tashkil etishning tashkiliy jihatlari yaratildi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 21-dekabrda "Yangi O'zbekiston ma'muriy islohotlarini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-269-son Farmoni bilan zamonaviy talablarga javob beradigan ixcham davlat boshqaruvi tizimi shakllantirildi. Xususan, ijro etuvchi hokimiyat organlari tuzilmasi, soni va asosiy vazifalari, davlat boshqaruvi organlarining huquqiy maqomi belgilandi. 2023-yil 1-yanvardan boshlab mustaqil faoliyat yurituvchi respublika ijro etuvchi hokimiyat organlarining soni 61 tadan 28 tagacha, shu jumladan, vazirliklar soni 25 tadan 21 tagacha qisqartirildi.

Bu boradagi zarurat davlat rahbari tomonidan ham qayd etilib, hozirgi kunda davlat apparatida takrorlanish ko'pligi, keraksiz shtatlar borligi, markazlashuv esa yuqori ekanligi aytib o'tildi. Oqibatda bugungi murakkab masalalarga to'g'ri yechim topish uchun ortiqcha vaqt, kuch va resurs sarflanayotgani, vazirlarning hukumat qabul qilayotgan qarorlarda, ta'bir joiz bo'lsa, "ovozi yo'qligi", ya'ni ularning ushbu qarorlarni tayyorlash va hayotga joriy qilishdagi ishtiroki va mas'uliyati yetarli emasligi e'tiroz sifatida ta'kidlandi [1]. Ayni shu jihatdan, fikrimizcha, ma'muriy islohotlar asosida dunyo tajribasida rivojlangan va samara bergan davlat boshqaruvining zamonaviy modellari tahlil qilish muhimdir. Chunki bugungi kunda davlat boshqaruidagi byurokratiya, markazlashtirish, davlat xizmati faoliyatining beqarorligi, iyerarxik vertikal tizimning

kuchliligi, aholining davlat boshqaruvi tizimiga ishonchi pasayishi va bozor mexanizmlari dunyo amaliyotida yangi yondashuvlarni talab etmoqda.

Material va metodlar

Mazkur tadqiqot ishida zamonaviy davlat boshqaruvi, u bilan bog'liq yangi konsepsiya va yondashuvlar, shuningdek, davlat fuqarolik xizmati tizimi asosiy o'rganish predmeti sifatida tanlanib, ilmiy-nazariy tahlil qilingan. Tadqiqot ishi ilmiy-nazariy, huquqiy va amaliy tahlil metodologiyasiga asoslangan, holat ilmiy qarashlar, konsepsiyalar, maktablar, huquqiy amaliyot asosida tahlil qilingan.

Tadqiqot ishida mantiqiy ketma-ketlik va izchillik, taqqoslash va qiyoslash, induksiya va deduksiya, tarixiylik, holatlarni amaliyot materiali va statistik ma'lumotlar bilan ilmiy asoslash kabi metodlardan foydalanilgan.

Shu bilan birga, zamonaviy davlat boshqaruvida davlat fuqarolik xizmati alohida muhim institut sifatida tanlanib, tizim ham kasbiy faoliyat, ham institut sifatida kompleks tahlil qilingan.

Tadqiqot natijalari va tahlili

Tarixiy ilmiy manbalarga e'tibor qarata-digan bo'lsak, zamonaviy davlat boshqaruvi alohida boshqaruv konsepsiyasi sifatida XX asrning oxirlaridan shakllana boshlagan. Shu jihatdan, davlat boshqaruvi va uni takomillashtirish har doim olimlarning ilmiy tahlillari muhokamasida bo'lgan. O'z navbatida, har bir davlat mavjud boshqaruv tizimini isloh qilib, mavjud faoliyatini takomillashtirish yuzasidan yangi amaliyotlarni joriy etishga harakat qiladi. Umuman olganda, davlatning global miqyosidagi rolini o'rganish jamiyat farovonligini ta'minlashda sifatli davlat boshqaruvining katta ahamiyatini ko'rsatib bermoqda. Jahon bankining tadqiqot natijalari-ga ko'ra, davlat boshqaruvi rivojlanishining asosiy poydevori "kuchli" davlat bilan bir qatorda, samarali davlat boshqaruvini amalga oshirish hisoblanadi.

Shuni ilmiy jihatdan qayd etish lozimki, zamonaviy davlat boshqaruvi masalalari qa-

tor dissertatsiya tadqiqotlari obyektini ham tashkil qilgan. Xususan, X. Xalilova zamonaviy sharoitda davlat boshqaruvini isloh qilish oqilona byurokratiyaning Veber modelidan postindustrial jamiyatni shakllantirish manfaatlariga mos keladigan davlat xizmatchilari modeliga o'tish bilan bog'liq degan xulosani ilgari surgan. Uning qayd etishicha, davlat boshqaruvini isloh qilish samaradorligi fuqarolarning davlat xizmatlarini olishda byurokratik qog'ozbozlik va o'zboshimchalikdan mustaqillik darajasi bilan belgilanadi [2, 40-b.]. Huquqshunos olim V. Potenxin ham jamiyatning barqaror va ilg'or rivojlanishi uchun davlat boshqaruvi tizimini modernizatsiya qilish muhim ahamiyatga egaligini, boshqaruv faoliyati sifati va samaradorligini zamonaviy darajaga ko'tarish imkonini beradigan davlat boshqaruvining ilmiy asoslangan yangi modelini amaliyotga joriy etish davlatning kundalik vazifasi ekanligini ta'kidlab, jahon amaliyotida davlat boshqaruvini modernizatsiya qilishning ma'lum bir algoritmi mavjudligini qayd etadi: birinchidan, asosiy e'tibor faoliyatning me'yoriy-huquqiy asoslarini yaratishga va qonunchilikka qaratilishini, so'ngra boshqaruvning tashkiliy asoslari shakllantirilishini, so'nggi bosqichda esa ijroni ta'minlash davlat boshqaruvi tizimini modernizatsiya qilish imkonini berishini qayd etib o'tadi. Davlat boshqaruvining "ideal" modeliga asoslangan faoliyatining tanazzulga uchrashi esa 3-elementga e'tibor qaratmaslik natijasida yuzaga kelishini ta'kidlaydi [3, 41-b.]. Fikrimizcha, yuqorida bildirilgan fikrlarga to'laligicha qo'shilish mumkin va mazkur fikrlarning barchasi bir-birini to'ldiradi va bugungi kunda ham zamonaviy davlat boshqaruvini takomillash-tirishda o'ta dolzarbdir.

Boshqa bir huquqshunos olim E. Talapina esa davlat boshqaruvini isloh etish zarurati haqida gapirib, ochiq hukumat bugungi zamonaviy davlat boshqaruvida asosiy mezon ekanligini, bu boradagi faoliyatda esa zamonaviy axborot texnologiyalari marka-

ziy o'ringa chiqishini qayd etib o'tadi. Mamlakatni barqaror ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda axborot resurslari va AKTdan foydalanish imkoniyatining mavjudligi tufayli fuqarolarni davlat boshqaruvida ishtirok etishini faollashtirishni taklif etadi [4, 53-b.]. Huquqshunos va siyosatchi-politolog olim T. Gusakova ham zamonaviy davlat boshqaruvi bugungi virtuallashuv nuqtayi nazaridan vaziyatga mos bo'lishi lozimligini qayd etib, elektron ommaviy axborot vositalari, internet va uning xizmatlari hokimiyat organlari tomonidan jamiyat va fuqarolarga ko'rsatilayotgan xizmatlar sifatiga tobora katta ta'sir qilayotganini, davlat apparati faoliyatida virtual segmentning roli obyektiv ravishda ortib borayotganini, bu jarayonda zamonaviy virtual davlat boshqaruvi tizimini huquqiy va tashkiliy jihatdan tartibga solish zaruratini qayd etadi [5, 37-b.].

Yuqoridagi fikrlarning barchasiga qo'shilgan holda bugungi zamonaviy davlat boshqaruvida ochiqlik va nomarkazlashtirish, elektron hukumat ustuvorlik kasb etayotganini alohida ta'kidlashimiz mumkin. Ayniqsa, virtual davlat boshqaruvining ahamiyati katta bo'lib, uni ham tashkiliy, ham huquqiy tartibga solishga katta ehtiyoj mavjuddir.

Milliy olimlardan M. Axmedshayeva, A. Saidov, O. Xusanov, R. Xakimov, A. Bekmurodov, B. Mirboboyev, B. Alimov, X. Xayitov, Sh. Asadov va boshqalar ham mamlakat rivojida zamonaviy davlat boshqaruvida doimo ehtiyoj mavjudligini qayd etib, bu borada ixcham davlat boshqaruvi tizimi, davlat funksiyalarini fuqarolarga xizmat qilishga yo'naltirish, nomarkazlashtirish, elektron davlat xizmatlari, jamoatchilik va parlament nazorati masalalarini davlat boshqaruvini takomillash-tirishda asosiy elementlar sifatida aytib o'tadilar.

Turli mamlakatlarda davlat boshqaruvi-ning takomillashuvi turli jihatlar bilan xarakterlansa-da, umumiy tamoyillar va o'xshash yondashuvlar, universal rivojlanish tendensiyalari mavjuddir. Davlat boshqaruvining

zamonaviy nazariyalarida har qanday davlatga taalluqli universal tamoyillar mavjud. Davlat boshqaruv tizimi va modellarining bir-biriga yaqinlashishi, biri ikkinchisining tajribasidan foydalanishi va modellarning aralashuvi zamonaviy davlat boshqaruvida ko'p kuzatilmoqda.

Qayd etish kerakki, bugungi kunda mamlakat fuqarolarining o'z huquqlari va hukumat vazifalari to'g'risida xabardorligi ortib bormoqda. Davlat boshqaruvi organlarining roli va funksiyalari ham ancha dinamik xarakterga ega bo'lib, jamiyatning o'zgaruvchan talab va ehtiyojlaridan kelib chiqib, doimiy ravishda rivojlanib bormoqda. Jahon amaliyotiga e'tibor qaratiladigan bo'lsa, zamonaviy davlat boshqaruvi tizimida Singapur tajribasi ancha ommalashgan. Buni mamlakatning iqtisodiy salohiyati, aholi yashash darajasi, ma'muriy organlarning tuzilishi va faoliyat olib borishidan ham ko'rish mumkin. Knight Frank and Citi Private Wealth tashkiloti tomonidan o'tkazilgan tadqiqot natijasida Singapur aholi jon boshiga daromadi yuqori bo'lgan mamlakatlar ichida 1-o'rinni egallashini va jarayon 2050-yilgacha davom etishi ko'rsatilib, bu jamiyatda o'rnatilgan siyosiy barqarorlik va unga daxldor bo'lgan siyosiy institutlarning faoliyati bilan bog'liqdir (Siyosiy barqarorlik bo'yicha 10 ballik tizimda Singapur 9,5 ballga egalik qiladi) [6]. Fikrimizcha, aynan Singapur bilan korrupsiyaga qarshi kurashish va davlat boshqaruvi hamda davlat xizmati sohasida boshlangan islohotlardan ham ayni shu maqsadlar ko'zlangan.

Shu o'rinda qayd etishimiz lozimki, zamonaviy davlat boshqaruvi nazariya va yondashuvlarida quyidagi 4 nazariya muhim ahamiyat kasb etib, muhokama mavzulariga aylanib bormoqda:

Minimal davlat (Minimal State) konsepsiyasida zamonaviy davlat boshqaruvida davlatning aralashuvi minimallashtirilishi kerak, barcha asosiy funksiyalar iloji boricha raqobatbardosh asosda bajarilishi va asosan bo-

zor mexanizmlari asosida tartibga solinishi kerak. Fuqarolar va o'zini o'zi boshqarish, nodavlat tuzilmalar faolligi bu borada asosiy lokomotiv bo'lishi kerak.

Bundan tashqari, *ijtimoiy davlat tushunchasi* (social state – ijtimoiy ta'minot tizimi, bepul o'qitish va boshqalar) konsepsiyasida esa davlat iqtisodiyotni fuqarolarning farovonligi nuqtayi nazaridan ko'proq ko'rib chiqishi kerak. Samarali davlat boshqaruvi (*“Effective State Governance”*) konsepsiyasida esa samaradorlik va natijadorlik, maqsadga muvofiqlik tamoyillari ustuvor bo'lib, boshqaruv kam harakat, kam xarajat va yuqori natija prinsipida amalga oshiriladi.

Korporativ boshqaruv konsepsiyasi (*“Corporate governance”*) ham zamonaviy davlat boshqaruvida mashhur bo'lib, bu yondashuv yirik korporatsiya va iqtisodiy kuch orqali davlat boshqaruvini samarali tashkil etish mumkin degan g'oyani birlashtiradi.

Davlat boshqaruvi modellari yuzasidan qisqa xulosa qilib aytganda, bugungi kunda yuqorida tahlil qilingan barcha model va nazariyalarning ijobiy va salbiy jihatlari borligini inobatga olish zarur. Shu bilan bir qatorda, modelni yanada samarali amalga oshirishda davlatning tarixiy, siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy, huquqiy jihatdan xususiyatlarini hisobga olish lozim. Bugungi kunda boshlangan davlat boshqaruvidagi ma'muriy islohotlar esa mamlakatimizda samarali boshqaruv tizimini rivojlantirish uchun fundamental asos bo'lmoqda. Mazkur jarayonlarda esa yuqoridagi modellarning ijobiy jihatlari inobatga olish islohotlar samaradorligi va natijadorligini oshirishda yordam beradi. Asosiy maqsad fuqarolarga xizmat qiladigan samarali davlat boshqaruvi va barqaror rivojlanish bo'lsa-da, ma'muriy islohotlarning samarali amalga oshirilishi “Hukumat samaradorligi” (*“Government Effectiveness”*), “Davlat fuqarolik xizmati samaradorligi bo'yicha xalqaro indeks” (*“The International Civil Service Effectiveness Index”*) kabi davlat boshqaruvi hamda davlat xizmatiga taalluqli rey-

ting va indekslarda ham mamlakat o'rnining oshishi mamlakatning iqtisodiy va huquqiy imijiga ham ijobiy ta'sir qiladi.

Ilmiy-doktrinal jihatdan zamonaviy davlat boshqaruvi tushunchasiga nazariy xulosa qiladigan bo'lsak, *zamonaviy davlat boshqaruvi – ixcham va natijaga asoslangan, vazifa va funksiyalar davlat va nodavlat sektor o'rtasida mutanosib va aniq taqsimlangan, markazlashishdan qochgan, boshqaruv qarorlarini qabul qilishda fuqarolarning faol ishtirokini nazarda tutadigan boshqaruv apparatini tashkil etadigan faoliyat turidir.*

Endi esa tahlilni bevosita davlat fuqarolik xizmatiga oid ilmiy nazariy fikrlar bilan davom ettirish maqsadga muvofiq. Chunki fikrimizcha, yuqorida tahlil qilingan zamonaviy davlat boshqaruvi va uning zamonaviy modellari samarali amalga oshirishda katta o'rinni davlat fuqarolik xizmati tizimi egallaydi. Zero, Prezident Shavkat Mirziyoyev ham parlamentga murojaatnomasida zamonaviy, oqilona boshqaruv tizimini joriy etish – oldimizga qo'ygan vazifalarni bajarishning asosiy sharti ekanini qayd etib o'tgan edi [7].

Ta'kidlash lozimki, davlat fuqarolik xizmatini tashkil etish, uning huquqiy va tashkiliy asoslarini mustahkamlash borasida so'nggi yillarda qator islohotlar olib borildi. Davlat fuqarolik xizmatchilarining yangi, zamonaviy korpusi shakllantirilmoqda. Lekin xalqaro reyting ko'rsatkichlari bu sohani yanada takomillashtirish zarurati ham ko'rsatmoqda. Har yili Jahon banki tomonidan e'lon qilinadigan "Hukumat samaradorligi" (Government Effectiveness) indeksining eng muhim mezoni ham mamlakatda aynan professional va samarali davlat xizmati tizimi tashkil etilgani hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasi "Hukumat samaradorligi" indeksida 2016-yil 28,57 % ko'rsatkich bilan 144-o'rinni bilan qayd etgan bo'lsa, sohada amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida 2022-yil 38,21 % ko'rsatkich bilan 193 ta davlat orasida 112-o'rinni egalladi [8].

Davlat fuqarolik xizmati huquqiy jihatdan mamlakatimizda yangi institut sohasi hisoblansa-da ilmiy yoki faoliyat nuqtayi nazardan ancha yillardan beri mavjud sanaladi. Davlat xizmati yuzasidan shakllangan ilmiy maktablarga e'tibor qaratadigan bo'lsak, B.M. Lazarev, A.P. Alexin, V.M. Manoxin, Y.A. Tixomirov, E.E. Duysenov, Y.M. Kozlov, A.V. Obolonskiy, Y.N. Starilovlar davlat xizmatiga davlat organlarida davlatning funksiya va vazifalarini amalga oshirishga qaratilgan, maosh evaziga bajariladigan faoliyat sifatida ta'rif berishgan bo'lsa [9], milliy olimlarimizdan E. Bazarbay, U. Tojixanov, A.A. Li, E.T. Xojiyev, G.S. Ismailova, shuningdek, M.A. Raximovlar davlat xizmatini kasbiy faoliyat turining bir ko'rinishi sifatida ta'riflashgan [10].

Mamlakatda shakllangan yana bir ilmiy maktab olimlari – E.T. Xojiyev, N.Sh. Said-Gaziyeva, B.Sh. Mirboboyev va X.T. Azizov kabilarning qarashlarida esa davlat xizmati mehnat faoliyati ekani e'tirof etilgan. Xususan, huquqshunos N.Sh. Said-Gaziyevaning fikricha esa "... davlat xizmati ko'pdan ko'p tarkibiy qismlar birligidir. Bu tashkiliy-huquqiy institutlar (tuzilmalar) tizimi va ishlab chiqarish – mehnat munosabatlarning kompleksi, davlat apparatida ishlashga tayyorlangan odamlar majmui hamda ijtimoiy-huquqiy munosabatlarning alohida tizimidir" [11, 49-b.].

Huquqshunos olim F.U. Yuldasheva esa davlat xizmatini davlat budjetidan o'z mehnati va xizmatlari uchun haq oladigan davlat xizmatchilari tomonidan davlatning vazifalari va funksional majburiyatlarini amalga oshirishga qaratilgan ommaviy faoliyat sifatida baholaydi [12, 116-b.]. D. Rahimov esa davlat xizmatini davlat organlari va tashkilotlaridagi lavozimlarda davlat budjetidan to'lanadigan maosh evaziga fuqarolar tomonidan davlatning vazifalari va funksiyalarini amalga oshirishga qaratilgan kasbiy (professional) faoliyat sifatida ta'riflashni taklif etadi [13, 140-b.]. Huquqiy jihatdan

qaraydigan bo'lsak, mazkur sohani tartibga solishga qaratilgan maxsus qonunda esa davlat fuqarolik xizmatiga davlat xizmatining bir turi, O'zbekiston Respublikasi fuqarolarining davlat fuqarolik xizmati lavozimlaridagi davlat organlari vakolatlari amalga oshirilishini ta'minlashga doir haq to'lanadigan kasbiy faoliyat sifatida ta'rif berilgan.

Umuman olganda, yuqoridagi fikrlarning barchasiga qo'shilish mumkin. Ular asosan bir-birini to'ldiradi. Lekin yuqorida bildirilgan fikrlarning deyarli barchasi davlat xizmatiga nisbatan berilganini, mamlakatimizda esa davlat fuqarolik xizmati tizimi shakllanayotganini ham e'tiborga olishimiz lozim. Bu esa bevosita davlat xizmatining tizimi, klassifikatsiyasi bilan bog'liqdir. Ya'ni davlat xizmatini maxsus va fuqarolik xizmatiga bo'lishga oid huquqiy amaliyot shakllanmoqda. Maxsus (harbiylashtirilgan) tizimdagi faoliyat va xizmat davlat xizmatining maxsus shakli tarkibini bersa, boshqa tuzilmalar, asosan ijro va mahalliy davlat hokimiyati tizimidagi organlar davlat fuqarolik xizmatining asosini tashkil etmoqda.

Davlat xizmatining klassifikatsiyasiga oid ilmiy-nazariy fikrlarga e'tibor beradigan bo'lsak, D.M. Ovsyanko [14, 287-b.] respublika va mahalliy darajadagi davlat xizmatchilariga, Y.N. Starilov [15, 345-b.] butun umrlik yoki vaqtincha faoliyat yurituvchi davlat xizmatchilariga, X.R. Alimov [16, 113-b.] rahbar kadrlar va yordamchi kadrlar sinfiga bo'ladi. Huquqshunos B.Sh. Mirboboyev [17, 57-b.] asosiy qonunda ko'rsatilgan (Prezident, Bosh vazir, vazir, hokim, sudya, deputat va senatorlar, prokuror) davlat xizmatchilariga e'tibor qaratsa, E.T. Xojiyev yuqoridagilar bilan bir qatorda sudyalarni ham davlat xizmatchilari toifasiga kiritadi [18, 39-b.].

Yuqorida biz davlat xizmatini toifalashda davlat maxsus xizmati va fuqarolik xizmati haqida fikr bildirgan edik. Bu nafaqat ilmiy adabiyotlardagi, balki mamlakatimizda shakllangan huquqiy amaliyot bilan ham bevosita bog'liqdir. Xususan, huquqshunos olimlar

S. Yusupov va F. Isayevalar [19, 216-b.] davlat xizmatiga davlat organlari apparatida doimiy yoki vaqtincha mansabni egallab turgan hamda davlat budjetidan mablag' bilan ta'minlanuvchi shaxslarning faoliyati, deb ta'rif berish bilan bir qatorda, klassifikatsiya qilishda davlatning maxsus va fuqarolik xizmatiga ajratilishini ham qayd etib o'tadilar. Umuman olganda, mazkur klassifikatsiyaga to'laligicha qo'shilish mumkin. Shu o'rinda "maxsus" va "fuqarolik" kategoriyalarining ishlatilishiga e'tibor qaratadigan bo'lsak, maxsus shaklda, birinchidan, davlat xizmatini o'tashning maxsus talablari, xususan, ishga kirishda, o'tashda, lavozimdan bo'shshda belgilangan bo'lsa, ikkinchidan, ushbu munosabatlarni tartibga solish maxsus qonunchilik bilan amalga oshiriladi. Masalan, davlat xizmatining maxsus shaklini o'z ichiga oladigan, soliq, bojxona, davlat xavfsizlik xizmati, ichki ishlar, mudofaa, prokuratura va boshqa sohalarni tartibga soluvchi maxsus qonunchilik asoslari mavjuddir. Ushbu hujjatlarda davlat maxsus xizmati bilan bog'liq barcha munosabatlar tartibga solingan. Tadqiqotimiz obyektini tashkil etadigan davlat fuqarolik xizmati bo'yicha maxsus "Davlat fuqarolik xizmati to'g'risida"gi Qonuni qabul qilingan.

Ilmiy-nazariy jihatdan "fuqarolik xizmati" tushunchasiga e'tibor beradigan bo'lsak, jahon amaliyotidagi "public service" ("ommaviy xizmat"), "civil service", ("fuqarolik xizmati") "government service" ("hukumat xizmati") atamaları bu bilan bevosita bog'liqdir. Tarjima qilinganda, umumiy ma'noda ma'nodosh fikrlarni anglatadigan mazkur so'zlarga faoliyat nuqtayi nazaridan qaraydigan bo'lsak, ommaviy davlat xizmatini o'tashga nisbatan ishlatiladi. Faoliyat esa ijro tizimi bilan bevosita bog'liq bo'lib, unga hukumatning funktsiya va vazifalarini bajarishga qaratilgan ommaviy faoliyat sifatida baho beriladi. Fikrimizcha, huquqiy jihatdan klassifikatsiya qilishda mamlakatning huquqiy tizimi va amaliyoti asos bo'lishi lozim.

Yuqoridagilardan kelib chiqib, aytish mumkinki, *davlat fuqarolik xizmati muayyan haq evaziga davlatning asosan ijro etuvchi hokimiyati tarmog'idagi funktsiya va vazifalarini bajarishga qaratilgan davlat xizmatining bir turi bo'lgan kasbiy faoliyat hisoblanadi.*

Tahlillarni bevosita huquqiy normalar tahlili bilan davom ettiradigan bo'lsak, mamlakatimizda shu tizimlarning shakllangani asosiy huquqiy asoslardan biri bo'lmish Ma'muriy islohotlar konsepsiyasi bilan bevosita bog'liqdir. Mazkur hujjatda davlat xizmatchilarining professional korpusini yaratish maqsadida davlat xizmatini tashkil etish, shu jumladan, huquqiy maqomi, davlat xizmatchilarining klassifikatsiyasi, davlat xizmatining unifikatsiyalangan huquqiy asoslari, davlat xizmatchilarining maqomini belgilovchi yagona normalarni ishlab chiqishga oid qoidalar belgilandi. Shu jihat va shakllangan amaliyotdan, shuningdek, tartibga solish doirasidan kelib chiqib, maxsus va fuqarolik xizmati maxsus qonunlar asosida klassifikatsiya qilindi. Bundan tashqari, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 3-oktabrdagi "O'zbekiston Respublikasida kadrlar siyosati va davlat fuqarolik xizmati tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5843-sonli Farmoni davlat fuqarolik xizmati uchun huquqiy asos bo'lib xizmat qildi. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 3-oktabrdagi "O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat xizmatini rivojlantirish agentligi faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4472-son qarori bilan faoliyat aniq soha sifatida ajratilib, uni tartibga solish va muvofiqlashtirish bo'yicha vakolatli organ – Davlat xizmatini rivojlantirish agentligi tashkil etildi.

Mamlakatda davlat fuqarolik xizmatining huquqiy va tashkiliy jihatdan faoliyat asoslarini belgilashda O'zbekiston Respublikasining 2022-yil 8-avgustdagi "Davlat fuqarolik xizmati to'g'risida"gi Qonuni markaziy o'rinni egallaydi. Mazkur qonun bilan davlat fuqaro-

lik xizmatining maqomi, vakolatlar, huquq va majburiyatlar belgilandi. Qayd etish kerakki, aynan mazkur qonunning 3-moddasida qonunning qo'llanish sohasi belgilanib, qonun davlat fuqarolik xizmati lavozimlarining davlat reyestriga kiritilgan lavozimlardagi davlat fuqarolik xizmatchilarining faoliyatiga nisbatan tatbiq etilishi va qator sohalarga nisbatan tatbiq etilmasligi nazarda tutildi. Shundan kelib chiqib, davlatning maxsus xizmat sohaslariga ham aniqlik kiritilganini qiyoslash asosida bilib olish mumkin.

Fikrimizcha, davlat fuqarolik xizmati sohasi maxsus qonun bilan tartibga solingan bo'lsa-da, qonunni qo'llash va tushunishda turli xilliklar, amaliyotda kamchilik va kerak bo'lsa, huquqiy muammolar ham yuzaga kelmoqda. Bunga birgina misol, faoliyat doirasi va undagi maxsus talablardan kelib chiqib, yuqorida qayd etganimiz kabi soliq va bojxona tizimidagi xizmat ilmiy-nazariy jihatdan maxsus davlat xizmati tarkibini bersada, ma'muriy islohotlar doirasida yuqoridagi faoliyat belgilangan qo'mitalar ijro tizimi va davlat fuqarolik xizmati bilan bevosita bog'liq bo'lgan Iqtisodiyot va moliya vazirligi tarkibiga o'tkazildi. Shu jihatdan, davlat xizmatini klassifikatsiya qilish, avvalo, huquqiy tartibga solish va qonunchilikni qo'llash sohasini aniqlash uchun juda muhimdir.

Davlat fuqarolik xizmatchilarining toifalarini aniqlash esa, avvalo, davlat fuqarolik xizmati lavozimlarining davlat reyestri bilan bog'liqdir. Qonunni qo'llash uchun davlat fuqarolik xizmatchilarining toifalarini aniqlash lozim. Bugungi kun amaliyoti esa haligacha mazkur reyestr qabul qilinmaganini ko'rsatadi. Amaliyot huquqning umumiy tamoyillari va tajriba, ish yurituv tartibotlaridan kelib chiqib qonunni qo'llab kelmoqda. Masalan, birgina ishga qabul qilish bo'yicha tanlovlarni oladigan bo'lsak, nafaqat davlat xizmatchilariga, balki yuridik xizmat xodimlariga ham bu amaliyot, qonun normalari tatbiq etilmoqda. Bu borada aynan kimlarga nisbatan qonunni

qo'llash masalasida ham muammolar yuzaga kelmoqda. Shu jihatdan, reyestrni qabul qilish va qonun va amaliyot uyg'unligini ta'minlash muhim sanaladi.

Bundan tashqari, davlat xizmati tizimi va maqomi bugungi kunda ham ochiq turgan masalalardan biri hisoblanadi. Shu jihatdan, fikrimizcha, ayrim manbalarda qayd etilayotgan "Davlat fuqarolik xizmatchisining maqomi to'g'risida"gi yoki "Davlat xizmati tizimi to'g'risida"gi Qonunlarni qabul qilish o'rniga mavjud "Davlat fuqarolik xizmati to'g'risida"gi Qonunga tegishli normalarni kiritgan holda davlat fuqarolik xizmati tizimi, shuningdek, davlat xizmatchilarning aniq maqomiga oid qoidalarni kiritish nafaqat huquqdagi ochiq masalalarni, balki takror huquqiy tartibga solishning ham oldini oladi.

Xulosa

Tadqiqot mavzusi yuzasidan kelib chiqib aytishimiz mumkinki, davlat boshqaruvi tizimida davlat fuqarolik xizmati muhim o'rin tutadi. Davlat boshqaruidagi, xususan, ijro tizimidagi eng muhim vazifalar ham davlat fuqarolik xizmatchilari tomonidan amalga oshiriladi. Bu borada amalga oshirilgan tahlil natijasida quyidagi xulosalarga kelindi va takliflar ishlab chiqildi:

zamonaviy davlat boshqaruvi ixcham va natijaga asoslangan, vazifa va funksiyalar davlat va nodavlat sektor o'rtasida mutanosib hamda aniq taqsimlangan, markazlashishdan qochilgan, boshqaruv qarorlarini qabul qilishda fuqarolarning faol ishtirokini nazarda tutadigan boshqaruv apparatini

tashkil etadigan faoliyat turi ekani bo'yicha xulosaga kelindi;

zamonaviy davlat boshqaruvida davlat fuqarolik xizmati va uning nazariy-huquqiy tahlili amalga oshirilib, unga nisbatan muayyan haq evaziga davlatning asosan ijro etuvchi hokimiyati tarmog'idagi funktsiya va vazifalarini bajarishga qaratilgan davlat xizmatining bir turi bo'lgan kasbiy faoliyat ekanligi bo'yicha mualliflik ta'rifi ishlab chiqildi;

davlat fuqarolik xizmatchilarining toifalarini aniqlash va bu boradagi muammolarning oldini olish maqsadida Davlat fuqarolik xizmati lavozimlarining yagona reyestrini tasdiqlash;

"Davlat fuqarolik xizmati to'g'risida"gi Qonunga tegishli normalarni kiritgan holda, davlat fuqarolik xizmati tizimi, shuningdek, davlat xizmatchilarining aniq maqomiga oid qoidalarni kiritish taklif qilindi.

Xulosa qilib aytganda, Taraqqiyot strategiyasida ham alohida maqsad sifatida davlat fuqarolik xizmati tizimini zamonaviy standartlar asosida tashkil etishning belgilangani, davlat xizmatida korrupsiya omillarini bartaraf etish, kadrlarni ishga qabul qilish va ular faoliyati samaradorligini baholashning huquqiy asoslarini takomillashtirish, milliy kadrlar zaxirasi, "Raqamli davlat xizmati" loyihasi amalga oshirilishi nafaqat soha rivojiga, balki mamlakatda shakllangan professional davlat fuqarolik xizmati korpusining yangi bosqichga chiqishiga imkon beradi.

REFERENCES

1. Address of the President of the Republic of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev to the Oliy Majlis and the people of Uzbekistan, 2022.

2. Khalilova Kh.A. Gosudarstvennoye upravleniye v sovremennoy Rossii: effektivnost' yego reformirovaniya [Public administration in modern Russia: the effectiveness of its reform]. Abstract of PhD thesis. Stravropol, 2009, p. 40.

3. Potekhin V.A. Modernizatsiya gosudarstvennogo upravleniya v sovremennoy Rossii: napravleniya i mekhanizmy [Modernization of public administration in modern Russia: directions and mechanisms]. Abstract of PhD thesis. Moscow, 2011, p. 41.
4. Talapina E.V. Modernizatsiya gosudarstvennogo upravleniya v informatsionnom obshchestve: informatsionno-pravovoye issledovaniye [Modernization of public administration in the information society: information and legal research]. Abstract of PhD thesis. Moscow, 2015, p. 53.
5. Guskova T.V. Problemy gosudarstvennogo upravleniya v sovremennoy Rossii: sotsialno-filosofskiy analiz [Problems of public administration in modern Russia: socio-philosophical analysis]. Abstract of PhD thesis. Moscow, 2009, p. 37.
6. Mahammadjonov G'. O'zbekiston-Singapur: davlat boshqaruvi sohasida hamkorlikning yangi tendensiyasi [Uzbekistan-Singapore: a new trend of cooperation in the field of public administration]. Uza.uz. Available at: https://uza.uz/uz/posts/ozbekiston-singapur-davlat-boshqaruvi-sohasida-hamkorlikning-yangi-tendensiyasi_446686
7. Address of the President of the Republic of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev to the Oliy Majlis. Xalk Sozi Newspaper, 2018, December 29, no. 271-272 (7229-7230).
8. Worldwide Governance Indicators. A global compilation of data capturing household, business, and citizen perceptions of the quality of governance in more than 200 countries and territories. Worldbank. Available at: <https://www.worldbank.org/en/publication/worldwide-governance-indicators/interactive-data-access>
9. Lazarev B.M. Gosudarstvennaya sluzhba [Civil service]. Moscow, BeK Publ., 1993, pp. 5–6.
10. Manokhin V.M. Sluzhba i sluzhashchiye v Rossiyskoy Federatsii: pravovoye regulirovaniye [Service and employees in the Russian Federation: legal regulation]. Moscow, 1997, p. 9.
11. Said-Gazieyva N.Sh. O'zbekiston Respublikasida davlat xizmatini isloh etish masalalari [Issues of civil service reform in the Republic of Uzbekistan]. Tashkent, TSUL Publ., 2008, p. 49.
12. Yuldasheva F.U. O'zbekiston Respublikasida davlat xizmatiga kirish va o'tashning huquqiy mexanizmini takomillashtirish [Improvement of the legal mechanism of entry and transition to public service in the Republic of Uzbekistan]. Doctoral Dissertation. Tashkent, 2021, p. 116.
13. Rahimov D. Davlat fuqarolik xizmatini kadrlar bilan ta'minlashning tashkiliy-huquqiy asoslarini takomillashtirish [Improving the organizational and legal basis of providing personnel for the state civil service]. PhD thesis. Tashkent, 2024, p. 140.
14. Ovsyanko D.M. Gosudarstvennaya sluzhba Rossiyskoy Federatsii [Civil Service of the Russian Federation]. Moscow, Yurist, 2003, 287 p.
15. Starilov Y.N. Sluzhebnoye pravo [Service law]. Moscow, BeK Publ., 1996, pp. 345–355.
16. Alimov Kh.R. Administrativnoe pravo Respubliki Uzbekistan [Administrative law of the Republic of Uzbekistan]. Tashkent, Adolat Publ., 1999, pp. 113–116.
17. Mirboboev B., Xusanov O., Begmatov A. O'zbekiston davlat xizmatini tashkil etishning tashkiliy huquqiy masalalari [Organizational and legal issues of the organization of the state service of Uzbekistan]. Tashkent, Akademiya Publ., 2005, p. 57.
18. Xojiev E.T. Davlat xizmati [State service]. Tashkent, TSUL Publ., 2004, p. 39.
19. Yusupov S.B., Isayeva F.B. Davlat xizmati [State service]. Tashkent, TSUL Publ., 2023, p. 216.
20. Alexin A.P., Kozlov Y.M., Karmolitskiy A.A. Administrativnoye pravo Rossiyskoy Federatsii [Administrative law of the Russian Federation]. Moscow, Zertsalo Publ., 1996, p. 152.
21. Obolonskiy A.V. Gosudarstvennaya sluzhba (kompleksnyy podkhod) [Public service (integrated approach)]. Moscow, 1999, p. 20.
22. Starilov Y.N. Gosudarstvennaya sluzhba v Rossiyskoy Federatsii: Teoretiko-pravovoye issledovaniye [Civil service in the Russian Federation: Theoretical and legal research]. Doctoral Dissertation. Voronezh, 1996, p. 28.
23. Tikhomirov Y.A. Administrativnoye pravo i protsess: polnyy kurs [Administrative law and process: complete course]. Moscow, 2006, p. 309.

24. Duysenov Ye.Ye. Pravovyye problemy reformirovaniya gosudarstvennogo upravleniya (Respublika Kazakhstan i Kirgizskaya Respublika) [Legal problems of public administration reform (Republic of Kazakhstan and Kyrgyz Republic)]. Doctoral Dissertation. Almaty, 2003, 367 p.

25. Bazarbay Ye.B. Stanovleniye i razvitiye gosudarstvennoy sluzhby Kirgizskoy Respubliki: istoriko-pravovoye issledovaniye [Formation and development of the civil service of the Kyrgyz Republic: historical and legal research]. Abstract of PhD thesis. Ekaterinburg, 2007, p. 10.

26. Yuridik ensiklopediya [Legal encyclopedia]. Ed. U. Tozhikhanov. Tashkent, Sharq Publ., 2001, 656 p.

27. Li A. Pravovoye regulirovaniye gosudarstvennoy sluzhby [Legal regulation of public service]. Tashkent, TSUL Publ., 2021, pp. 11–12.

28. Xojiev E.T., Ismailova G.S., Raximova M.A. Davlat xizmati [State service]. Tashkent, Baktria press, 2015, p. 15.

YURIDIK FANLAR AXBOROTNOMASI
ВЕСТНИК ЮРИДИЧЕСКИХ НАУК
REVIEW OF LAW SCIENCES

Huquqiy ilmiy-amaliy jurnal

Правовой научно-практический журнал

Legal scientific-practical journal

2024-yil 1-son

VOLUME 8 / ISSUE 1 / 2024

DOI: 10.51788/TSUL.ROLS.2024.8.1.

BOSH MUHARRIR:

Rustambekov Islambek Rustambekovich

Toshkent davlat yuridik universiteti rektori v.v.b., y.f.d.,
professor

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Xodjayev Baxshillo Kamolovich

Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektor, y.f.d.,
professor

Mas'ul muharrir: O. Choriyev

Muharrirlar: Y. Yarmolik, Y. Mahmudov, E. Mustafayev

Musahhih: M. Sharifova

Texnik muharrirlar: U. Sapayev, D. Rajapov

Tahririyat manzili:

100047. Toshkent shahar, Sayilgoh ko'chasi, 35.

Tel.: (0371) 233-66-36 (1169)

Veb-sayt: review.tsul.uz

E-mail: reviewjournal@tsul.uz

Obuna indeksi: 1385.

Jurnal 26.03.2024-yilda tipografiyaga

topshirildi. Qog'oz bichimi: A4.

Shartli 12,32 b.t. Adadi: 100. Buyurtma raqami: 38.

TDYU tipografiyasida chop etildi.